

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 21 februarie 2008

în Cauza Tulea împotriva României

(Cererea nr. 28282/04)

Strasbourg

Definitivă la 21.05.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Tulea împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Boštjan M. Zupančič, președinte,

Corneliu Bîrsan,

Elisabet Fura-Sandström,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Ineta Ziemele,
Isabelle Berro-Lefèvre, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 31 ianuarie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 28282/04, introdusă împotriva României de o cetățeană a acestui stat, doamna Tini Paraschiva (*reclamanta*), care a sesizat Curtea la data de 6 iulie 2004 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, domnul R. H. Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 12 februarie 2006, Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în 1926 și locuiește la Constanța.

5. În 1950, în baza decretului nr. 92/1950, apartamentul aflat la primul etaj al unei case situate la Constanța pe Bulevardul Ferdinand nr. 35 și o boxă anexă a acestui apartament, aparținând reclamantei, au făcut obiectul unei naționalizări.

6. Prin două contracte din 21 noiembrie 1996, în baza legii nr. 112/1995, statul a vândut apartamentul respectiv și anexa acestuia unor terți care îl ocupau în calitate de chiriași.

7. La 19 martie 2004, în urma unei acțiuni în revendicare imobiliară, reclamanta a obținut o hotărâre judecătorească definitivă care constata caracterul abuziv al naționalizării bunului respectiv, pe motiv că numele său nu apărea pe lista persoanelor în privința cărora se aplica decretul nr. 92/1950.

8. În ciuda acestei constatări, instanțele au respins acțiunea reclamantei precum și cererea de anulare a contractelor de vânzare pe care reclamanta o alăturase acțiunii sale în revendicare, pe motiv că în momentul vânzării cumpărătorii fuseseră de bună credință, deoarece nu cunoșteau caracterul abuziv al intrării statului în posesia bunului în litigiu.

9. După adoptarea legii nr. 10/2001 din 14 februarie 2001 privind restituirea bunurilor naționalizate abuziv, reclamanta a cerut să fie despăgubită pentru pierderea bunului său rezultat din vânzare, la nivelul valorii de piață a bunului, potrivit prevederilor legii respective. Nici până astăzi reclamanta nu a fost despăgubită.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

10. Dispozițiile legale și jurisprudența interne pertinente sunt descrise în Hotărârile *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, CEDH 1999-VII, pag. 250-256, paragrafele 31-33), *Străin și alții împotriva României* (nr. 57001/00, CEDH 2005-VII, paragrafele 19-26), *Păduraru împotriva României* (nr. 63252/00, paragrafele

38-53, 1 decembrie 2005) și *Tudor împotriva României* (nr. 29035/05, paragrafele 15-20, 17 ianuarie 2008).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a [art. 1](#) din Protocolul nr. 1

11. Reclamanta se plânde că a suferit o atingere adusă dreptului său la respectarea bunurilor sale din cauza hotărârilor judecătorești ale instanțelor interne care, deși au constatat ilegalitatea naționalizării, au confirmat vânzarea de către stat a imobilului respectiv. [Articolul 1](#) din Protocolul nr. 1 prevede următoarele:

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor."

A. Asupra admisibilității

12. Curtea constată că această plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

13. Guvernul consideră că reclamanta nu dispunea de un bun în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1, deoarece interesata nu a obținut o hotărâre judecătorească definitivă care să dispună ca autoritățile să i-l restituie. În această privință, Guvernul

menționează că acțiunea în revendicare introdusă de reclamantă după vânzarea imobilului în litigiu unor terți a fost respinsă de instanțele interne.

14. În orice caz, Guvernul consideră că reclamanta poate obține o despăgubire în temeiul Legii nr. 10/2001, modificată prin Legea nr. 247/2005 și reiterează în această privință argumentele sale prezentate în cauze similare anterioare.

15. Reclamanta menționează că intrarea în posesia imobilului său de către stat a fost declarată abuzivă de instanțele interne, inclusiv de Curtea Supremă de Justiție. În plus, ea contestă caracterul efectiv al sistemului de despăgubire pus la punct de Legea nr. 247/2005.

16. Curtea relevă că în cazul în speță instanțele interne au constatat că naționalizarea bunului reclamantei era abuzivă, dar au refuzat să anuleze vânzarea acestui bun unor terți de bună credință. Curtea constată totuși că reclamanta nu a încetat niciodată să fie proprietara bunului în chestiune, așa cum au confirmat instanțele interne (*Florescu împotriva României*, nr. 41857/02, paragrafele 25-27, 8 martie 2007; *Gabriel împotriva României*, nr. 35951/02, paragraful 24-26, 8 martie 2007). În privința posibilității ca reclamanta să obțină vreo despăgubire în baza legilor de restituire, Curtea ar putea eventual să țină cont de acest lucru în temeiul art. 41 din Convenție.

17. Curtea a decis deja că încălcarea dreptului de proprietate al reclamanților asupra bunurilor lor vândute de către stat terților care le ocupau în calitate de chiriași, combinată cu lipsa totală a despăgubirii la nivelul valorii bunului este incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor lor garantat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 (*Străin citat anterior*, paragrafele 39, 43 și 59; *Porteanu împotriva României*, nr. 4596/03, paragraful 35, 16 februarie 2006).

18. În cazul în speță, Curtea nu are niciun motiv ca să se îndepărteze de cauzele citate anterior. Vânzarea de către stat a bunului reclamantei continuă să o împiedice și astăzi pe interesată să beneficieze de dreptul său de proprietate recunoscut printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Curtea consideră că o asemenea situație echivalează cu o privare de proprietate *de facto* și constată că această situație se prelungește de peste trei ani fără nicio despăgubire.

19. În această privință, Curtea constată că Guvernul nu a demonstrat că sistemul de despăgubire pus la punct în iulie 2005 de Legea nr. 247/2005 ar permite beneficiarilor acestei legi să obțină, potrivit unei proceduri și unui calendar previzibil, o despăgubire în raport cu valoarea de piață a bunurilor de care au fost private.

20. Prin urmare s-a încălcat articolul 1 din Protocolul nr. 1.

II. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

21. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

A. Prejudiciu

a) Prejudiciul material

22. Reclamanta cere cu titlu principal restituirea apartamentului inclusiv anexa acestuia vândute de către stat unor terți. În cazul în care statul nu le-ar putea restitui, interesata cere, prezentând în vederea susținerii cererii o expertiză, o sumă echivalentă cu valoarea de piață a bunului pe care îl evaluează la 250.000 euro. Ea cere de asemenea

560.000 euro pentru nefolosirea imobilului din 1950 până astăzi, bazându-se pe prețul de închiriere a apartamentelor similare.

23. Guvernul nu contestă evaluarea imobilului făcută de expertul desemnat de reclamantă. El subliniază totuși că această sumă ia în calcul nu numai valoarea apartamentului și a anexei, care se ridică, potrivit expertizei, la 186.833 euro, ci și valoarea unei suprafețe de 89,70 m² de teren aferent apartamentului în litigiu și care nu face obiectul prezentului litigiu. De altfel, Guvernul invită Curtea să respingă cererea întemeiată pe lipsa de câștig.

24. Curtea amintește că a concluzionat că s-a încălcat articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție datorită vânzării de către stat a apartamentului reclamantei și unei anexe a acestui apartament unor terți de bună credință, combinată cu lipsa totală a unei despăgubiri. Curtea amintește de asemenea că vânzarea respectivă nu privea terenul aferent acestui imobil și că reclamanta nu a cerut instanțelor interne să-i restituie suprafața de teren aferentă apartamentului în cauză.

25. Curtea consideră, în circumstanțele speței, că restituirea bunului în litigiu, ar plasa reclamanta pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

26. Dacă statul pârât nu va proceda la o asemenea restituire în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, Curtea decide că va trebui să plătească reclamantei, pentru prejudiciul material, o sumă corespunzătoare valorii actuale a bunului.

27. Ținând cont de expertiza prezentată de reclamantă precum și de informațiile de care dispune asupra prețurilor pieții imobiliare locale, Curtea estimează valoarea de piață actuală a bunului la 190.000 euro.

28. Prin urmare, statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea alocă reclamantei suma de 190.000 euro.

29. În privința sumei cerută cu titlu de nebeneficiere de bun, calculată în funcție de prețul de închiriere a acestui bun, Curtea nu ar putea alocă vreo sumă cu acest titlu, ținând cont, pe de o parte, de faptul că a dispus restituirea bunului drept reparație potrivit articolului 41 din Convenție și, pe de altă parte, de faptul că acordarea unei sume cu acest titlu ar dobândi în cazul în speță un caracter speculativ, posibilitatea și randamentul unei chirii depinzând de mai multe variabile. Cu toate acestea, va ține cont de ea cu ocazia reparării prejudiciului moral (*Radu împotriva României*, nr. 13309/03, paragraful 49, 20 iulie 2006).

b) Prejudiciul moral

30. Reclamanta cere de asemenea 5.000 euro cu titlu de prejudiciu moral drept reparație a prejudiciului ce i-a fost provocat de durata procesului și de neplăcerile ce i-au fost provocate de acțiunile autorităților.

31. Guvernul contestă existența unei legături de cauzalitate între pretinsa încălcare și prejudiciul moral pe care reclamanta îl invocă datorită duratei procesului. În rest, Guvernul consideră că o constatare a încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 ar constitui în sine o reparație satisfăcătoare a prejudiciului moral invocat.

32. Curtea constată că reclamanta nu i-a prezentat nicio plângere întemeiată pe durata procesului din punct de vedere al art. 6 alin. 1 din Convenție, astfel încât nu i se poate acorda nicio reparație pentru acest capăt de cerere.

33. În schimb, Curtea consideră că evenimentele respective au putut să-i provoace reclamantei o stare de incertitudine și suferințe care nu pot fi compensate de constatarea încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1. Ea consideră că suma de 2.000 euro reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit de reclamantă.

B. Costuri și cheltuieli

34. Reclamanta cere de asemenea 1.000 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și în fața Curții.

35. Guvernul nu se opune alocării reclamantei unei sume corespunzătoare cheltuielilor suportate în procedura judiciară internă și în cea în fața Curții, în măsura în care aceste cheltuieli sunt necesare, reale și rezonabile.

36. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În cauză Curtea consideră că reclamanta nu și-a susținut cererile și nici nu a trimis acte doveditoare. În consecință, Curtea decide să nu-i aloce nici o sumă cu acest titlu.

C. Majorări de întârziere

37. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,
ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să restituie reclamantei apartamentul aflat la primul etaj al casei situată în Constanța, Bd. Ferdinand nr. 35 și boxa anexă a acestui apartament, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție :

b) că în caz de nerestituire statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în același termen de trei luni, 190.000 euro (una sută nouă zeci mii de euro) pentru prejudiciul material ;

c) că statul pârât trebuie să plătească de asemenea reclamantei, în același termen de trei luni, 2.000 euro (două mii euro) pentru prejudiciul moral ;

d) că la sumele menționate anterior se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit și că sumele respective vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

e) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

4. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 21 februarie 2008, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupancic,

președinte

Santiago Quesada,

grefier